

Minner fræmi tiele bændom.

I årsskriftet fra 1998 bragte vi en beretning om Erhard Borch "Et tidsbillede", skrevet af hans barnebarn Marius Borch - Jensen.

I mellemtiden har vi fra Erhard Borchs oldebarn, Marton Borch - Jensen, Løjstrup ved Langå modtaget barndomserindringer skrevet på jydsk eller "Overfussisk" af hans farbror Marius Borch - Jensen.

I sit ledsagerbrev fortæller Marton Borch - Jensen bl.a.:

Johanne Borch Andersen fik som sagt (se 1998 - årsskriftet side 16) huset efter forældrene, hun havde vist boet en tid ved dem. Der var jo en lille toft til huset, hvor de kunne have en ko og ellers gik han og lod den græsse i vejgrøften, han var jo ombudsmand og vejmand. Efter de gamle var døde, byggede min bedstemor Erhardine et hus der på toften i 1911, det er det hus vi kan se i baggrunden på billedet. De var jo begge blevet enker tidligt, sånu boede de der ved siden af hinanden.

Huset i Over Fussing, som Sigvald Christensen Brøndum købte i 1939.

Johannes mand Just Andersen døde 1900, de boede på Asferg Mark. Erhardines mand Jens Christian Jensen døde 4-12-1901, de havde da en lille ejendom og høkerbutik i Gjandrup, vist nok på 9 tønder land, han var også tækkemand og opvarter ved gilder, samt træskomand.

*Fra venstre Inger, Andreas, Viggo og Erhard, forrest Erhardine og Marius.
Billedet er taget mellem 1901 og 1906*

Jens Christian Jensen og Erhardine blev viet 18-8-1888, de fik seks børn. Jens Viggo, min far født 1-4-1888, Erhard født 14-1-1891, Inger født 9-12-1892, Andreas født 1-4-1895, Marius Anders født 22-6-1897, Johannes Frederik født 22-4-1900, han døde 11-8-1900. Andreas druknede på Fussing Sø under skøtøløb 1-1-1906 11 år gl. tjenestedreng i Bjerregrav. Han var vist oppe tre gange, men der var kun børn tilstede som intet kunne gøre, han havde ramt en iskant efter en andevåge faldt og gik gennem isen. Jens Viggo, som også tjente i Bjerregrav ved Anton Jensen Foged, løb også på søen, 17 år, kom snart tilstede. Han ville have været nede efter Andreas, men der var også kommet andre voksne til, og fire mænd holdt ham tilbage. Det var et hårdt slag for Erhardine, hun lå vistnok i sengen i tre dage derefter.

Hun havde forlængst solgt ejendommen i Gjandrup og boede i et lille rødt hus ved dammen i Overfussing, som en gård ejede og havde brugt som fåresti fæhen. Det var meget fugtigt, men nu fik hun et lille nyt hus, som sønnen Erhard, der var i lære som tømrer i Vissing, og hans læremester byggede.

Min far tjente i Vrønning og senere på Als, i seks år tror jeg det blev til. Det var jo tysk dengang. Senere rejste han længere sydpå og arbejdede på et høleværk i Lybæk en tid. Han kom nu hjem lige før krigen udbrød i 1914 og boede hos Erhardine og gik ud på dagleje rundt omkring, var også en tid på Fussingø som skovkusk, senere rejste han til Lolland og

tyndede roer, men kom hjem til hende igen. Han blev gift med min mor, og de boede i huset sammen med Erhardine og passede hende det sidste år, hun levede.

De blev gift 19-5-1924, og i april 1927 overtog de jord og byggede den sommer et stats-
husmandsbrug her på Løjstrup, hvor jeg nu bor. De tre ældste af os syv børn blev født i
Overfussing, resten påejendommen.

Af Marius Anders Borch - Jensen.

A æfød` po den længst daw i oeret, den towâywwen Juni (1897). Mi moue håfåold mæ te
hun gik uenfåhueset åfejet henåsuelnigångstie, da hun blyv skidt tepas. Mi få wa e` hjemm.
Han wa tawwen øwwe oen (Nørreå) åbesæg familien i Terp. Sàmotter måt ha boj te jen å
goeren om åkyer te Tånum ette madammen. Olteng gik osse som de skull, åa noe åkom te
verden den daw, såa håolti hat en long fødselsdaw i oll mi 75 oer. A wa nommer fem, såa
håa trej stue brødre åjen søster. A fæk en bettebrowwer en trej oer ætte, men han døe, da han
wa et pa måneder gammel, såa bløw we åvæden bette.

Mi tow stue brødder kam ue å tien næjsten fae a ka how. Jens Viggo ka a slet e` how
hjemm fræden tid. Han wa oet et hal oer eller én mæ Om Erhard ka a how te han fæk "For
mine små Venner" i hæfter i skuelen i Olum. A ka how jen sommerdaw vi lå ve den owwe
vej nie i marken åhan løst fræ "Kaptajn Grants Børn" fåmæåAndrejs. Måki Enger wa dæos-
se, men de ka a no e` how. - Di stue drenge will nok drell Enger. Ve den nejje vej, den dæ
gik nie ette oen te, lå dæen stue kampstien, dæhae et hwol helle en hulning ovenpo. Jen
daw pessed drengen dæi åbilt Enger ind te de wa øl, sådi fæk hinne te ådrek æt.

Jens Viggo, Marius, Erhard, Inger og deres moder Erhardine Borch, 1917.

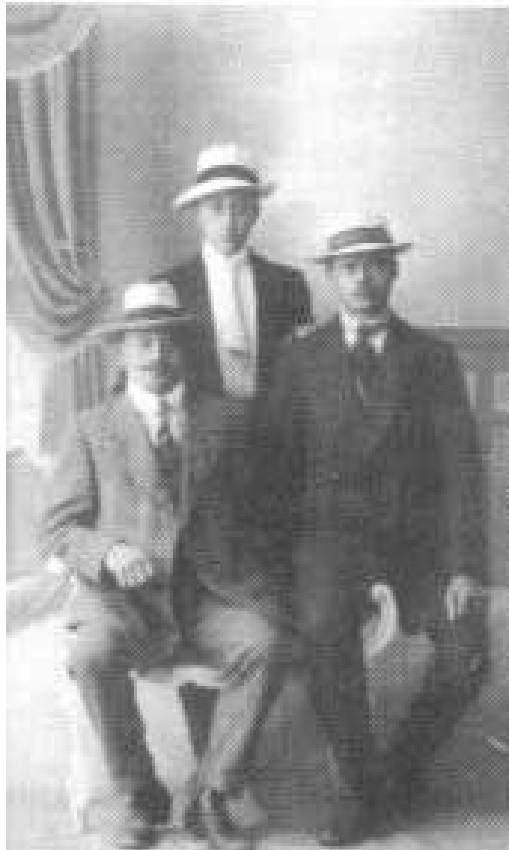
Jens Viggo tjent nie ve Laust Kristians ve søen (Fussing Sø Tånum enden). De wa die han bløw sparket ået fōl en daw han sku genn et hjem te goeren, så hans kiev bløw flækket fræyww te mund, ådi måt ha boj ætte downtoren fræRajs te åkom ue åsøj et sammel. Han hæ aeret ino, da han æ84 oer gammel. Motter skrywwe et stej, te de wa den 24. august 1901 han bløw sparket åfølle

Vi hæ en slawseng i stouen, den sow Enger ves i. Andrejs åmæsow i en alkoveseng som skodderen ku trækkes få A ka how vi låålieget ågemt wos unne dyeneren. Fatter wa hæker åtækkemand ve sien åte han passet stejjets ni tynner land. Fåe` åsku be goermennen om å læn dje hejst te åplow åharre, vænnet han kyeren te åtræk ådrøw joeren mædem. Han sku jo nok osse gøarbejd po goeren, hwis han låt dje hejst. Han fallt nie fræet tag jen daw (motter skrywwe te de wa den 28. Juni 1899) åbrækket den jen arm. De wa nok den høvre åden bløw olle rejti gue, såhan ku e` barbier sæ- . Sådi siest pa oer han løwwet, håhan fuldskeg. Han dø ålongbetennels den fjer december netten hunneråjen. A ka slet e` how hudden han so ue. De jennest belled vi hæ åham wa fræhans soldatertie. De fæk motter fåstøret. De æ osse møj let a ka how om ham. Jow, jen gång vi wa nie åbae i Bettessø tow han wos bette knejt i bienen åswenget wos ronnt i wannet. Å jen gång ue i lowwen lieget han mæ wos å bannt wos mæhalmbuenen. Da han læ åsku dø gik Enger åmæåskrej po iesen po en grøwt uenfå hueset. Så bløw vi kallt ind te fatters seng få sej fuwal. Te mæ så han: "Mi bette dreng!". Han ku sågodt lie salmen "Her vil ties, her vil bies", såden bae han om åfo songen fae han dø. De hāmotter fåoll mæsien.

De kneev fåmi moue åfo ejendommen passet. Såfæk hun en tid en bestyrer fræFyen. Vi tōt han snakket såsær i søen en søngen tuen. Han vill ves godt håwon gywt mæmotter såhan ku fo ejendommen, men hun vill e` ha ham. Han brøtt sæhelle e` møj om wos bæn. Jen daw a gik åfløjtet ue ve næset, råft han te mæ "Din Fløjteper, du fløjter alle vegne!" Han bløw e` we wos ret læng. De wa ves åi den tie han wa ve wos te motter jen daw wa i Rajs. A gik så jenne dæhjemm. Den dæwstomm snedker wa ve ålaw nøin i hueset, men ham ku a jo e` snak mæ Sågik a te sidst uenfå hueset åråft: "Motter, Motter !". "Vi måt jo ha goermennen te å senn en kæl om syndawwen åplow åharre få wos. Bedstefar fræOwwe Fussing kam ves øwwe te wos åsowwet kuenet.

Såi 1903 (mået ves håwon) måt motter sell stejjet. Dæbløw trej hunner kroner teøwwes, da oll geld wa betælt, ådem hæ motter såi spårkassen i Rajs åtræk å næ hun trængt. Vi fløttet såte Owwe Fussing åkam te åbow i et bette fogti ræ hues ve ennen ådammen. Hueset tehørt Jens Terpensen i Swinning, åvi ga fære kroner om oeret i hueslejj. Po dammen hæ vi en gue liegplads, især om vinteren næ dæwa ies poen. Såskrej vi po skøjter helle osse po en iesslej, dæwa lawwet ået bette firkantet brett mætow gammel skøjter sømmet nejjenunner. Mæ tow pigkæpper, hjemmlawwet lissom slejjen, ku vi skye en hiel gue fart sedden po slejjen åmætræskowwen po iesen foran wos. A skrej osse po skøjter, men de kneev mæåfo no støwler åskrue dem po. Føst hæ a et par gammel long støwler mæhwoller i toen. Såen daw motter wa i Rajs, køwt hun et pa brugt damestøwler dæku pass mæ Den glee wåret no e` ret længg, fåden fæst gång a skruet skøjteren fast gik hælen å Den wa kuns liemet fast! - Ve den tie wa Jens Viggo åErhardt åAndrejs ollsammen ue åtien, sådæwa kun Enger åmæ hjemm. Andrejs måvækommen ue åtien, da vi fløttet te Owwe Fussing. Han tjent ve Poul Smej (Sørensen) po den goer lett uenfåGjajrop, hue motter tjent fae hun bløw gywt. Han wa kun oet oer, da han kam ue åtien.

Den sommer a fyllt oet oer, wa a i sommerferien øwwe ve en husmand i Gjajrop, di kallt German Smejjen i bakkeren ve Bettessa. A sku flæt hans kyer åfoer åhejst årie hejsten, tow bette russere, hjem åwann dem. A plukket osse en masse kessbær i hawwen. Så wa dæjen teng a e` wa såglæ ve - a sku fang frøer nie i engen. Dem satt han po kroeg, som han smed lont ue i søen om awtenen. Di wa bonnen te elleren inn ve land. Han fanget manne stue oel, åsometie gik a te Gjajrop å Venning mædem. Jen daw traf a Andrejs påsæn en tuer. Hejsen so vi e` nøte hweranner. - Erhardt tjent ve Krøn Jensen i Owwe Fussing. Die hån osse mark nie te søen, ånæ de wa stell vejr, ku vi ræv te hinæn twærs øwwe søen. Om syndawwen ku a somtie renn hjem nowwen timer om ætemælden. Å hwo a læv hjemad! Men næ a sku åstej ijen trowwe a nok, te a græd lett. Folken wa hejsen flenk nok åa wa glæ nok om dawwen. Men om awtenen næ a sku sow jenne inn i stuestowwen, græ a mæi søwn, fåde a længtes hjem. De væst wa te a engen pot hån. Uddedaren wa loeset åvinneren ku e` lukkes op. Så måt a somm tier pess bagve en drawkiest derinn. A sku jo håsåte kuenen, om a ku fo en pot, men de ku a e` fo mæsjet te.

Jens Viggo, Marius og Erhard 1914.

Te november de oer kam Andrejs te å tien i Bjerregrav. Så ku han da kom hjem engong imell åvi ku si hinæn. Jens Viggo tjent osse i Bjerregrav. Vinteren kam tiele de oer. Njøersdaw (1906) wa Jens Viggo åAndrejs nie po søen ålæv po skjter. De wa henn ve Tånu-

mennen. Erhardt amæwa osse nie påsæn neijen få Owwe Fussing. Vi gik hjem i mørknin-gen, da Erhardt sku hjem årøjt. Da a gik hjem fræham, soe a Jens Viggo go foran mæ A kallt po ham, men han bløw ve ågo. Da wa Andrejs dronet, åde sku han hjem åfåell motter. Jens Viggo hae løywen po skøter longs mæGjajropsien, Andrejs bløw ve ennen åsæn. Da han kam ue po en woeg mætynn ies po, fallt han ve den næn kant ågik igemmel åkam ind unner iesen. Dæwa godt nok nowwen minner dreng i nærhien, men di sanset e` ågør nā Di ku wal hejje e`. Da Jens Viggo kam tebaeg åhø, hwa dæwa skie, vill han spreng ue i woegen ette Andrejs, men de wa jo nok fåsille, da dæwa gonn nætie. Dæwa osse kommen nowwen menn te, ådi holt ham tebaeg.

Motter bløw syw åsorre øwwe Andrejs ålæ i sengen nowwen dawwe. Hun wa jo e` rask i forvejjen, hā mawwsoer. Di fæk Andrejs fesket op dawwen ette mæbrandhager. Han kam hjem ålæ i wo stuestoww te han bløw begrawwet. De wa e` te åfåsto te han wa dø fåhan lā mææ kinner åso sårask ue. Han bløw begrawwet i Olum ve sien åfatter. Ve begrawwelsen sang vi : “Lyksalig, lyksalig, hver sjæl, som har fred, dog ingen kender dagen, før solen går ned”. A drømt tit om Andrejs, ånæ a woned, ku a næsten e`fåsto, te han wa dø .

De oer a fyllt øle oer, kam a ue åtien te april. De wa ve Wolle Østerballe, ådæwa a i fier somre fræapril te november, åsået hiel oer bagette a wa bløywen komfemieret. - De hjalp godt påmet helbred, fåjemm hā a hat bliegsot åtit bygkuen po ønnen. Vi fæk nok e` te-strækkele gue kost. Mjelk ku vi engen stejjer kyev. Sku vi ha nō måt vi tegg om et i goeren, åde wa jo e` såråt. Motter gik po arbeid i rowweren åi høst, åhjalp mæ åslagt foer åges, isæ ve Jens Krestensens. Vi fæk slagtmad frænøywen ågoeren, hue di kint motter fræhinne ong daww. Å såsøjed motter tøjskow åhøsthatte, men de tjent hun no e` mōj ve. Jit oer, mens a tjent som dreng ve Wolles, wa hun husbestyrerinn po en goer i Bjerregrav, hue mannen wa ongakæl. Enger wa osse mjest ue åtien om sommeren fræhun wa tøl oer. Såkam tien, da Erhardt wa udlært tømrerswend, åhan åfarbror Kresten bōgget et nōj hues te hin po de hal` åBedstefars tow. Bedstefar dø i 1906 åBedstemor i 1909, åsåbløw towten dielt imell motter åmoster Johanne, sæn te Johanne beholdt de gammel hues åhawwen, åmotter fæk de owwest åtowten. Såbegyndt hun wal osse åfo let ollersrent, ålet hjelp frædi stue åwos, såhun fæk et nowwelejens sorgfrit, hwad de økonomisk angik, i hinne gammel daw. Men de æen næn histori. De hie sku jo kuns hā won om mi tiele bændom, åden æ a færdi med.